

شکست قشون سرخ شوروی از افغانستان



۳۲ سال پیش از امروز شکست اتحاد جماهیر شوروی از افغانستان رقم خورد. حکومت داکتر نجیب الله (آخرین حکومت چپی در افغانستان) تا آخرین لحظه کوشید تا از بیرون شدن نیروهای شوروی از افغانستان جلوگیری کند. سر انجام آخرین حرف به داکتر نجیب از سوی میخائیل گورباچف فرجامین رئیس جمهور شوروی گفته شد که نیروهای شوروی از افغانستان خارج می شود. و نیز به وی تذکر داده شد تا ظرف یک سال خود را برای اجرای این تصمیم آماده کند.

شوروی ها دیگر نمی توانستند به جنگ در افغانستان ادامه بدهند. معاهده ژنیوا بهانه ی بیش نبود برای خارج شدن نیروهای شوروی از افغانستان. در پای معاهده ژنیوا وزرای خارجه کشورهای افغانستان، پاکستان، شوروی و امریکا تحت نظارت ملل متحد در ۲۵ حمل ۱۳۶۷ (۱۴ اپریل ۱۹۸۸) امضا کردند.

روند خروج نیروهای شوروی در ۲۵ ثور ۱۳۶۶ (۱۵ می ۱۹۸۸) از شهر جلال آباد آغاز شد. این روند را ۱۰ افسر سازمان ملل متحد نظارت می کرد. سر انجام با عبور جنرال بوریس گروموف قوماندان فرقه چهارم اردوی شوروی از پل حیرتان در ۲۶ دلو ۱۳۶۶ (۱۵ فبروی ۱۹۸۹) رسماً اتحاد جماهیر شوروی به اشغال افغانستان پایان می دهد.

اتحاد شوروی در ۶ جدی ۱۳۵۸ (۲۷ دسامبر ۱۹۷۹) به افغانستان تجاوز کرده بود. در جریان نه سال جنگیدن با مجاهدین در افغانستان متقبل خساراتی مالی، جانی، حیثیتی و آیدیولوژیکی کم نظیری گردید و مردم افغانستان را نیز به مصیبت های بی پایانی مبتلا ساخت.

خروج یا شکست

تصریح میخائیل گورباچف به داکتر نجیب الله (آخرین رهبر دست‌نشانده شوروی در کابل) مبنی بر اینکه: «چه حکومت کابل آماده باشد و چه نباشد نیروهای شوروی از افغانستان خارج می‌شود» بیانگر وضعیت دشوار اتحاد شوروی در زمان خروج نیروهایش از افغانستان می‌باشد.

متأسفانه هنوز هم کسانی وجود دارند که خروج اتحاد شوروی از افغانستان را شکست مفتضاحانه ندانسته و آن را نوع خروج تاکتیکی می‌دانند که به اساس معاهده ژنیوا صورت گرفته است. درحالی‌که اگر شوروی به قوانین و معاهدات بین‌المللی پابند می‌بود برخلاف تمام کنوانسیون‌ها و معاهدات بین‌المللی اولاً به یک کشور همسایه و ناتوان تجاوز نمی‌کرد. و پس از تجاوز دهها درخواست خروج از افغانستان را از سوی سازمان ملل متحد، سازمان کنفرانس کشورهای اسلامی و سازمان‌های بین‌المللی دیگر مبنی بر خروج عاجل ازین کشور، نادیده نمی‌گرفت.

عوامل شکست شوروی

اینکه چرا شوروی در افغانستان به شکست مواجه گردید؟ در مورد حرف‌های زیادی وجود دارد. اما به باور آگاهان، سه عامل عمده از عوامل اساسی شکست شوروی در افغانستان می‌تواند باشد:

۱- موجودیت روحیه قوی دینی و حساسیت در برابر بیگانه‌ها در بین افغانها، از عوامل کلیدی شکست شوروی در افغانستان است. اگر صفحات تاریخ ورق زده شود دیده می‌شود که افغانها در طول تاریخ با داشتن همین روحیه توانسته‌اند در اوقات دشوار متحد گردیده و هر متجاوز را به شکست مواجه سازند.

۲- عامل دیگر شکست نیروهای شوروی را از افغانستان می‌شود به حمایت جهانی از جهاد مردم افغانستان نسبت داد. چون در زمان جهاد تمام کشورهای اسلامی و اکثریت دول غیر اسلامی در حمایت از جهاد ملت ما قرار گرفتند، که این امر سبب گردید که مجاهدان در عرصه‌های نظامی، مالی و سیاسی مورد حمایت جهانی قرار گیرند و از جانب دیگر اتحاد جماهیر شوروی و متحدانش در انزوا قرار گیرند.

۳- شکست و ریخت داخلی و غرور بیجای اتحاد شوروی مایه شکست و سرافکندگی آنرا در افغانستان فراهم ساخت. لشکر سرخ بعد از پیروزی در جنگ دوم جهانی علیه المان نازی؛ خود را شکست‌ناپذیر تصور می‌کرد. به همین خاطر، بدون توجه به عواقب تجاوز به افغانستان و بدون در نظر داشت هشدارها در این مورد، کشور ما را مورد تاخت و تاز نظامی ای قرار داد که سرانجام سبب نابودی اش گردید.

پیامدهای داخلی و بین‌المللی

شوروی‌ها با تجاوز شان در افغانستان خنجری را در بدن کشور ما فرو کردند تا امروز هم - بعد از چهل سال - از زخم آن خون می‌چکد. هیچ عرصه و هیچ مجالی باقی نمانده است که به نحوی از حوادث تجاوز شوروی و پیامدهای آن، در امان مانده باشد.

حدود دو میلیون شهید، صدها هزار بیوه و یتیم و شش میلیون مهاجر یکی از پیامدهای جدی و اساسی تجاوز اتحاد شوروی در افغانستان است. این واقعا بهایی سنگینی است که مردم افغانستان از اثر تجاوز نیروهای اتحاد جماهیر شوروی در کشور ما پرداخته اند. علاوه بر این در حدود نیم میلیون معلول میراث دیگری از تجاوز شوروی ها در افغانستان است.

از اثر تجاوز شوروی تمام زیر ساخت های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و نظامی کشور ما به شکل بدی صدمه دیده و آهسته، آهسته از بین رفتند و یا شدیداً متضرر گردیدند. این تجاوز، زمینه دخالت های غیر مشروع بیگانه ها را در امور داخلی کشور ما مهیا ساخت. شاید پیش از تجاوز شوروی نیز کوشش های از سوی بیگانه ها برای این امر صورت می گرفت، اما وسعت آن سعی و تلاش ها به حدی نمی رسید که سرنوشت یک ملت به بازی گرفته شود.

زمانیکه ملت ما خواست تا در برابر تجاوز شوروی در افغانستان ایستاده گی کند، مجبور شد برای تقویت موقف خویش دست مساعدت خواهی را به تمام جهان دراز کند، که همین امر بخشی از اسباب مداخلات بیگانه ها را در کشور ما فراهم آورد. جنگی که اکنون در کشور ما ادامه دارد نیز نتیجه تجاوز شوروی در افغانستان است.

از پیامد منفی دیگر تجاوز شوروی در افغانستان این است که چندین نسل بی سواد باقی مانده و به این سبب از کاروان پیشرفت جامعه بشری به فاصله سالها به عقب ماندیم.

اتحاد جماهیر شوروی با تجاوز در افغانستان نه تنها نتوانست به اهدافش برسد. بل، بهایی را به وزن تجزیه و پارچه، پارچه شدن خود پرداخت. زیرا که اتحاد جماهیر شوروی پس از شکست در افغانستان دیری دوام نیاورده و از هم فرو پاشید. شکست شوروی تنها در عرصه عملی باقی نمانده و میدان فکری و اعتقادی را نیز در بر گرفت. بنا بر علت های گوناگونی که گفته می شود اندیشه و فکر کمونیست سازی جهان، چنان به حاشیه رفت، که دیگر هرگز این قدرت را نیافت به پا برخیزد. از لحاظ جغرافیه نیز از کشور شوراها که بیش از بیست و دو میلیون کیلومتر مربع مساحت داشت، چیزی به جز از یک مشت روایت های تاریخی باقی نماند.

با شکست شوروی در افغانستان و سپس سقوط آن، بزرگترین منفعت برای کشورهای غربی رسید که یک تهدید بزرگ از صفحه جهان رفع شده و توانستند نفس راحت بکشند. جنگ سرد پایان یافته و جهان به نفع امریکا یک قطبی گردید ... کشورهای اروپای شرقی، قفقاز و آسیانه میانه که روزگاری اقمار شوروی خوانده می شدند و در تحت اشغال سیطره آن قرار داشتند آزاد گردیده و به استقلال سیاسی دست یافتند.

انجام یک امپراتوری

پس از نه سال جهاد و مقاومت مردم افغانستان سرانجام شوروی مجبور گشت تا نیروهایش را از افغانستان بیرون نماید. اتحاد جماهیر شوروی بعد از شکست از افغانستان دیری دوام نیاورد و از روی نقشه دنیا نیز از بین رفت. کشورهای که در تحت سلطه سیاسی و فکری شوروی قرار داشتند نیز به استقلال رسیدند.

کسانی که از شکست شوروی از افغانستان به عنوان عقب نشینی تاکتیکی و سیاست صلح جو یانه گورباچف یاد می نمایند، با تاریخ جفا می نمایند. واقعیت این است که طی 9 سال تجاوز، کمر اتحاد شوروی از نظر اقتصادی شکسته بود. استبداد سیاسی و اعتقادی هم دیگر نمی توانست از طرف ملت ها تحمل گردد. آتش جهاد مردم افغانستان با

گذشت هر سال شعله ورتتر می شد و مجاهدین کاملاً مصمم بودند که بزودی، قشون سرخ را به شکست تاریخی مواجه سازند. درست در چنین احوالی بود که بحث خروج نیروهای مسلح شوروی و مصالحه ملی از طرف زعامت آن کشور مطرح گردید تا از رسوایی بیشتر در افغانستان، جلوگیری به عمل آرد.

د تقاعد سیستم، ستونزې او حل لارې



د تېرو څو کلونو راهیسې حکومتي چارواکي د تقاعد په برخه کې د اسانتیاوو رامنځ ته کولو په اړه له متقاعدینو او اړوندو اړخونو سره ډول ډول ژمنې ترسره کوي. د بېلگې په توګه د تقاعد سیستم کې د شفافیت راوستلو، د کارونو د چټکوالي، د فساد مخنیوي او یو شمېر نورو اړخونو په اړه څرګندونې کوي، مګر بیا هم لیدل کېږي چې متقاعدین او یا د هغوی ورته له یو شمېر ستونزو سر ټکوي. بلخوا یو څه موده وړاندې جمهور رئیس د یو ځانګړي فرمان صادرولو له مخې په غیر دولتي ادارو د تقاعد شویو کارکوونکو د تقاعد مقررې هم د پلي کولو په پار نافذه کړه¹. دا چې د تقاعد په سیستم کې رېښتیا ستونزې شته او که نه؟ د متقاعدینو او د هغوی د ورته وو دعوې تر کومه برېده سمې دي؟ او په خصوصي سکتور د تقاعد مقررې تر کومه برېده د پلي کېدو په حال کې ده؟ په دې تحلیل کې پرې شننه کوو.

په افغانستان کې د تقاعد سیستم

په افغانستان کې د کار قانون له مخې هغه کسان چې د دولت سره په رسمي دنده بوخت وي، او عمر یې ۶۵ کالو ته ورسېږي او یا له دولت سره د ۴۰ کالو تر مودې دنده ترسره کړي د تقاعد اړوند قانون پرې د پلي کېدو وړ دی. له دې پرته تل پاتې ناروغي، مړه کېدل او معلولیت هغه حالتونه دي چې د دولتي کارکوونکو او یا د هغوی ورته د تقاعد له امتیازاتو څخه برخمن کولی شي. په ځینې حالاتو کې که یو څوک وغواړي چې په خپله خوښه تقاعد شي، نو اړینه ده ترڅو له دولت سره د ۲۵ کالو مودې دندې ترسره کولو پر وخت یې ۵۵ کاله عمر بشپړ کړي وي.²

¹ <https://www.kakaradvocates.com/regulation-on-pension-enacted/>

² <https://molso.gov.af/dr/%D9%85%D9%82%D8%B1%D8%B1%D9%87-%D9%87%D8%A7>

د ملکی خدمتونو د کار کوونکو له میاشتنی تنخوا او مزد څخه یوه ځانگړې فیصدي وضع کېږي او هره اړونده اداره د خپلو کار کوونکو وضع شوې ځانگړې فیصدي بیا د تقاعد خزینې حساب ته لېږدوي.

د تقاعد حقوق په خپله متقاعد او د هغه نه شتون په صورت کې د نوموړي ورته ته چې په لومړي سر کې مېړه یا مېرمن، او د هغوی نه شتون په وخت کې هغه لور چې واده شوي نه وي، هغه زوی چې اتلس کلنی عمر یې نه وي پوره کړی او یا په تحصیل بوخت وي او یا هغه تن چې تل پاتې ناروغي ولري او یا معلول وي او یا د کورنۍ هغه غړی چې د عسکری خدمت ترسره کوي په ترتیب سره ورکول کېږي. د دلوې میاشتنې لسمه نېټه د حکومت له لوري د متقاعدینو د ملي ورځې په نوم نومول شوې ده.

د تقاعد سیستم اړوند ستونزې

په تېرو کلونو کې د تقاعد خزینې د تقاعد شویو کسانو سهمیې او حقوقو ساتلو او اداء کولو لپاره کوم ځانگړی صندوق نه درلود، په داسې حال کې چې د هېواد د بودیجې ډېره برخه تر دې دمه په بهرنیو مرستو ولاړه ده او دولت لپاره ستونزمنه ده ترڅو له ملي بودیجې څخه د متقاعدینو حقوق ورکړي. مگر په دې وروستیو کې ویل کېږي چې د عامه تقاعد صندوق جوړ شوی چې دا کار باید کلونه وړاندې ترسره شوی وای ځکه د تقاعد صندوق نه شتون د متقاعدینو د حقوقو ورکولو ځنډولو سبب هم کېده، او دولت د ملي بودیجې څخه د متقاعدینو حقوق ور کول او دا کار لا دوام لري. په داسې حال کې چې د متقاعدینو کره شمېرې او ارقام هم په خپله د حکومتي چارواکو د پوښتنې وړ گرځېدل، او دولت نه شوی کولی ترڅو د متقاعدینو شمېرو ته په کتو بودیجه وضع کړي. او په دې توگه یې ستونزو پیدا کولو ته لاره هواره کړې ده.

د بېلگې په توگه د جمهور رئیس د ۳۵۴ فرمان او حکم له مخې چې د ملي امنیت د عمومي ریاست، د اداري اصلاحاتو کمیسیون، مالیې وزارت او د جمهوري ریاست د استازو څخه یو گډ هیئت جوړ شو ترڅو د کار، ټولنیزو چارو، شهیدانو او معلولینو وزارت اړوند د تقاعد خزینې عمومي ریاست د ۱۳۹۱ کال څخه تر ۱۳۹۶ پورې فعالیتونو وارزوي. د یاد هیئت وروستي راپور له مخې ولیدل شول چې د یادو کلونو په ارقامو کې ښکته پورته والی او لوی توپیر شتون درلود.³

د بېلگې په ډول په ۱۳۹۱ کال کې د ثبت شویو متقاعدینو شمېره (۷۴۱۲۷) ښودل کېده، او یو کال وروسته یعنې په ۱۳۹۲ کال کې بیا د ثبت شویو متقاعدینو شمېره (۶۹۶۹۵) ښودل شوې ده چې کموالی ښیي او ښایي لامل یې د خیالي متقاعدینو شتون او یا دکمزوري سیستم پلي کېدا وه.⁴ په همدې بنسټ د تقاعد خزینې عمومي ریاست د ټولو متقاعدینو د بایومیترک کولو په اړه وخت په وخت څرگندونې کړي دي، که څه هم په دې برخه کې یو لږ کارونه ترسره شوي دي. مگر د بهرنیو مرستندویه ادارو او په ځانگړې توگه د نړیوال بانک له لوري د تقاعد سیستم د پیاوړي کېدو لپاره د ۱۲.۳ میلیون ډالرو مرسته ترسره کول⁵، او یادو مرستو ته په کتو چې اړینه وه ترڅو د تقاعد سیستم په اغېزناکه توگه پیاوړی

³ <https://tolonews.com/fa/nightly-news/%DA%AF%D8%B2%D8%A7%D8%B1%D8%B4-%D8%B4%D8%B4-%D9%88-%D9%86%DB%8C%D9%85-%D8%A8%D8%B1%D8%B1%D8%B3%DB%8C-%D9%81%D8%B9%D8%A7%D9%84%DB%8C%D8%AA%E2%80%8C%D9%87%D8%A7%DB%8C-%D8%B1%DB%8C%D8%A7%D8%B3%D8%AA-%D8%AE%D8%B2%DB%8C%D9%86%D9%87-%D8%AA%D9%82%D8%A7%D8%B9%D8%AF>

⁴ پورتني لینک

⁵ <https://unama.unmissions.org/world-bank-125m-additional-financing-set-improve-afghanistan%E2%80%99s-public-pension-schemes>

شواي وای نه تر سترگو کېږي. سیگار یا د افغانستان د بیا رغونې لپاره د امریکا څار ادارې د ۱۳۹۸ لمریز کال قوس میاشتې په راپور ویلي چې یوازې ۸۵ سلنه متقاعدین د بایومیترک سیستم په مټ ثبت شوي دي، په داسې حال کې چې د بایومیترک کولو لړۍ په کال ۱۳۹۶ کې پیل شوې ده.^۶

خو بلخوا ویل کېږي په کال ۱۳۹۷ کال کې شاوخوا ۳۶ زره هغه متقاعدین چې د تقاعد خزینې سره ثبت وو بایومیترک سیستم پر وړاندې نه دي حاضر شوي. اړینه ده ترڅو د هغوی د معلومولو او پېژندلو لپاره یو هر اړخیزه هیئت جوړ شي او په دې اړه څېړنې ترسره کړي چې هغوی په کوم بنسټ دې سیستم ته نه دي حاضر شوي؟ که چېرته خیالي متقاعدین اوسي باید له هغوی څخه د قانون په رڼا کې د هغو متقاعدینو حقوق واخیستل شي چې کلونه کلونه یې د خپلو تقاعد اړوند حقوقو اخیستو لپاره د اړوند ادارو وروڼه ټکولي او لالهانده ګرځېدلي وو او د پیسو نه شتون په وجه یې اوږد انتظار ویستلی وو.^۷

د تقاعد سیستم پیاوړي کولو لپاره باید څه ترسره شي؟

د متقاعدینو لپاره د اسانتیاوو رامنځ ته کول باید یوازې د ژمنو ورکولو پورې پاتې نه شي، بلکې په رېښتوني توګه د شویو ژمنو عملي کول باید ترسره شي. د متقاعدینو هغه سهمیه او حقوق چې د دولت له خزاني اړوند بانګونو ته لېږدول کېږي باید پر وخت ځنې نظارت ترسره شي چې متقاعدینو ته پر وخت ورکول کېږي او که نه؟ ځکه ډېری وخت د تقاعد خزینو متقاعدینو ته وایي چې پیسې یې بانکي حسابونو ته تللي دي مګر د بانګونو له لوري هغوی ته نه ورکول کېږي. دا چې مالیې وزارت یوازې د میوند بانګ او اسلامي بانګ سره د متقاعدینو سهمیو د ورکړې په برخه کې تړونونه لري، مالیې وزارت باید د متقاعدینو اسانتیاوو لپاره د نورو بانګونو سره هم چې ځانګې یې د هېواد په ډېرو برخو کې شتون لري هم تړونونه لاسلیک کړي. د تقاعد په خزینو کې باید هغه کسان په دندو وګماری چې اړوند او مسلکي زده کړې ولري او د عصري ټکنالوژۍ سره بلدتیا ولري، ځکه دا کار د مراجعینو کارونو زر ترسره کېدو سره مرسته کولی شي. د سرپرستانو په نوم د ګمارنو پای ته رسول هم کولی شي د متقاعدینو اسانتیاوو راوستلو لپاره اغېزمن واقع شي، ځکه سرپرست کار کوونکي نه شي کولی په اړینو برخو کې لازم اصلاحات راولي.

د متقاعدینو بانګي حسابونو ته پیسې د افغانستان بانګ له لارې لېږدول کېږي، خو لیدل کېږي چې خصوصي بانګونه بیا پر وخت متقاعدینو ته خپلې پیسې نه ورکوي. مګر د افغانستان بانګ چې په ټولو بانګونو د نظارت دنده او مسؤلیت لري چارواکي یې څرګندوي چې د متقاعدینو بانګي حسابونو څخه نظارت د مالیې وزارت کار دی ځکه هغوی د خصوصي بانګونو سره هوکړې لاسلیک کړي دي. د وزارتونو او اړوندو ادارو ترمنځ همغږي کولی شي د متقاعدینو لپاره اغېزمن واقع شي.

^۶ <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2018/12/23/effective-automated-pension-administration-system-eases-payment-for-afghan-pensioners>

^۷ [https://www.refworld.org/docid/5a2a565c4.html%20\[accessed%203%20February%202020\]?_cf_chl_jschl_tk=__9a426365409316de1b57c34d1daad37a40aa2c62-1580818099-0-AW1_uu-WSZSRcMh-mImQYPxILpI9aTB6dDXdaQoU-vnKkLxON5IbHasLOub1hQc63KNDuJI_3IXDNFKj72ARuiNzkiyrY4rECmvxvzAfwpz4vjaneVpZ4hCbOnldw36H5uPOJOaYyMCAgCPIofbTPDhishsLXFuaWUlvzGGDAX_3OGrT40WbuB1qqtEMycFkrX8VJMBUv7sk1Nol-w13xrNUUKVC_PV-MV4bfdOI1rQCiwMHfleo491CdgMjXsE7C8falxLgXWqLCGnWce9rpyAixZMVyck24NTDcRpHnYlmc56fITluwGEZijzIG8hvb_AyinG5uVR0pC0Sta12c](https://www.refworld.org/docid/5a2a565c4.html%20[accessed%203%20February%202020]?_cf_chl_jschl_tk=__9a426365409316de1b57c34d1daad37a40aa2c62-1580818099-0-AW1_uu-WSZSRcMh-mImQYPxILpI9aTB6dDXdaQoU-vnKkLxON5IbHasLOub1hQc63KNDuJI_3IXDNFKj72ARuiNzkiyrY4rECmvxvzAfwpz4vjaneVpZ4hCbOnldw36H5uPOJOaYyMCAgCPIofbTPDhishsLXFuaWUlvzGGDAX_3OGrT40WbuB1qqtEMycFkrX8VJMBUv7sk1Nol-w13xrNUUKVC_PV-MV4bfdOI1rQCiwMHfleo491CdgMjXsE7C8falxLgXWqLCGnWce9rpyAixZMVyck24NTDcRpHnYlmc56fITluwGEZijzIG8hvb_AyinG5uVR0pC0Sta12c)

د جمهور رئیس د فرمان له مخې یوازې د احصایې او معلوماتو ملي اداره کولی شي چې د ټولو دولتي، خصوصي او نړیوالو ادارو کار کوونکي بايومیترک کړي. نو اړتیا لیدل کېږي چې یاده اداره خپله وروستی نېټه د ټولو کار کوونکو د بايومیترک کولو لپاره اعلان کړي او خپل دغه اړین مسؤلیت زر تر زره ترسره کړي. ځکه دا کار کولی شي د متقاعدینو کره شمېره په ډاگه کړي، خیالي متقاعدینو او د فساد مخه ډب کړي. د تقاعد خزینه غواړي د ۱۳۹۹ کال پلان له مخې د تقاعد سهمیه او برخه د تقاعد صندوق ته ولېږدوي، باید په دې برخه کې جدي نظارت ترسره شي ترڅو د هر ډول درغلی مخه ونیول شي.

بلخوا د تقاعد خزینه په پلان کې لري ترڅو د ۱۳۹۹ کال په لړ کې د غیر دولتي او خصوصي سکتور کار کوونکو تقاعد سیستم جوړ کړي. په داسې حال کې چې څو کاله وړاندې په یاده برخه کې د تقاعد مقررې کار ترسره کېدو په اړه څرگندونې کېدلې^۸، او باید له هماغه پیل څخه په سیستم جوړولو هم کار پیل شوی وای. ځکه د خصوصي سکتور کار کوونکو لپاره د تقاعد سیستم نه شتون کولی شي ستونزې جوړې کړي. دا چې د تقاعد خزینې چارې د کار او ټولنیزو چارو وزارت څخه رسماً مالیه وزارت ته لېږدول شوي، نو اړینه ده چې مالیه وزارت د خصوصي سکتور لپاره داسې سیستم په لاره واچوي ترڅو له یوې مخې د خصوصي سکتور د پرمختګ مخه ډب نه کړي او له بلې خوا د عامو کار کوونکو امتیازات هم په لویه کچه د ټیټېدو ښکار و نه گرځوي.^۹

په داسې حال کې چې تقاعد خزینه د ټول هېواد په کچه د شاوخوا ۱۵۴ زره متقاعدینو د ثبت خبر ورکوي، حکومت په پام کې لري چې په هرو درې کلونو کې ټول متقاعدین بیا ځلې بايومیترک کړي.^{۱۰} او د بايومیترک کولو وړاندې یې د متقاعدینو او یا د هغوی د ورته وو سره یې د الکترونیکي پیژندپاڼو شتون اړین گڼلی په داسې حال کې چې د الکترونیکي تذکرو ویش لږی هم د کمزوریو امکاناتو په وجه د ځنډ ښکار ده. اړینه ده چې د الکترونیکي تذکرو ویش په برخه کې د متقاعدینو اسانتیاوو په خاطر په اوونۍ کې څو ځانگړې ورځې یوازې د متقاعدینو لپاره ځانگړي شي او یا د هغوی لپاره د ځانگړیو کرکیو او ځانگو رامنځ ته کول هم کولی شي هغوی سره د الکترونیکي تذکرو په ترلاسه کولو کې اړینه مرسته وکوي. دا چې یو شمېر متقاعدین په لږې پرتو ولایتونو کې ژوند کوي او هلته د الکترونیکي پیژند پاڼو وېش لږی لا نه ده پیل شوی هغوی اړ دي ترڅو پلازمینې ته د الکترونیکي پیژند پاڼو ترلاسه کولو لپاره راشي. حکومت باید هغوی ته هم د لومړنیو اسانتیاوو رامنځ ته کولو په اړه کوټلي گامونه ترسره کړي، ترڅو د متقاعدینو کارونه پر وخت او ښه توگه ترسره شي.

ارتباط با ما:

لطفا نظریات و پیشنهادات خود را جهت بهبود مطالب این نشریه با ما شریک سازید.

ایمیل: info@csrskabul.com - csrskabul@gmail.com

وبسایت: www.csrskabul.af -- www.csrskabul.com

شماره تماس دفتر: +93 (0) 784089590



⁸ <http://www.gmic.gov.af/dari/press-releases2/3798-2019-03-06-12-55-57>

⁹ <http://www.gmic.gov.af/dari/press-releases2/3972-2020-01-30-11-35-26>

¹⁰ <http://www.gmic.gov.af/dari/press-releases2/3972-2020-01-30-11-35-26>